

ВПЛИВ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПАРАМЕТРІВ ОСОБИСТОСТІ НА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА

Зайцева С. С.,

аспірантка кафедри журналістики та філології

Актуальність обраної теми зумовлена науково-технічним розвитком, зокрема інноваційною спрямованістю сьогодення, що відображається як у соціальній сфері українського суспільства, так і впливає на психологію мас.

Мета роботи – з'ясувати головні психологічні параметри особистості, які сприяють інноваційному розвитку.

Сьогодні в науковій спільноті немає єдиного визначення терміна «інновація», адже в кожній сфері діяльності його розглядають під своїм кутом зору. Спільною для всіх галузей є розуміння «інновації» як чогось нового, раніше не застосованого, тобто нововведення. У галузі психології дослідження інновацій та успіху інноваційної діяльності розглядаються з позиції поділу на особистісні детермінанти, тобто вплив психологічних параметрів особистості на розвиток інновації, та організаційні, пов'язані з параметрами організації, установи, підприємства, де ці інновації будуть створюватися чи впроваджуватися тощо.

Так, у час стрімких перетворень та змін, що стосуються усіх сфер життєдіяльності суспільства, за слушним зауваженням Карпової Ю. А., «саме людські ресурси визначають динаміку і спрямованість суспільного розвитку» [2, 6]. Нині шлях інноваційної активності освіти і науки є досить доречним, адже результати впровадження інновацій можуть істотно покращити рівень життя суспільства. Проте, щоб творити інновації, в першу чергу, самій людині потрібно відповідати «ключовій кваліфікації». Під цим терміном Карпова Ю. А. розуміє «систему універсальних властивостей, якими повинна володіти людина, щоб займатись інноваційною діяльністю». До них належать: теоретичне мислення, здатність до планування, креативність, творчі та прогностичні особливості, здатність до спільної праці, спрямованість на досягнення успіху, високий рівень розвитку окремих психологічних функцій тощо [2, 12]. Тому з огляду на вищезазначене важливе місце посідають саме психологічні параметри особистості.

Яголковський С. Р. до особистісних детермінант, які впливають на розвиток інноваційної діяльності, відносить *креативність* – це

«здатність продукувати нові ідеї», та *інноваційність* – «здатність приймати, доопрацьовувати, поширювати і впроваджувати нові ідеї» [4, 69].

Так, численні дослідження сутності креативності налічують низку підходів із різних аспектів вивчення: психометричного, експериментального, біографічного, біологічного, комп'ютерного, контекстуального, психоаналітичного, когнітивного, психофізіологічного тощо. Креативність донедавна ототожнювали з інтелектом, лише у 50-х роках ХХ ст. Терман Л., досліджуючи обдарованих людей, дійшов висновку, що для досягнення успіху в певній галузі діяльності зовсім необов'язково володіти високим рівнем інтелекту, креативність – це особливість психіки генерувати нові ідеї, знаходити нетрадиційні шляхи розв'язання задач тощо [1]. До основних параметрів креативності згідно з Дж. Гілфордом належать: 1) здатність до виявлення й формулювання проблем; 2) здатність до генерування великої кількості ідей; 3) гнучкість – здатність до продукування найрізноманітніших думок; 4) *оригінальність* – здатність відповідати на подразники нестандартним способом; 5) здатність удосконалювати об'єкт сприймання, додаючи певних деталей; 6) здатність *розв'язувати проблеми* шляхом реалізації відповідних аналітико-синтетичних операцій [1].

Залежно від ступеня прийняття інновацій інноваційність як психологічний детермінант розглядають у трьох напрямках: «інноваційність – це здатність суб'єкта бути першим у взаємодії з інноваціями; це фактор, що підвищує ймовірність того, що суб'єкт буде інноватором; це фактор, що прискорює прийняття суб'єктом нових технологій» [4, 87–88]. Виокремлюють ряд ознак, які впливають на основні параметри інноваційності: «потреба в стимуляції, прагнення до новизни, схильність до ризику, готовність до переробки інформації, незалежність суджень, відкритість досвіду» тощо [4, 87–88].

Також до психологічних параметрів, що формують «інновативну особистість», Моргун О. С. відносить інноваційну свідомість, тобто «нестандартне мислення, що вміщує цілі, мотиви, орієнтації, психологічні установки», інноваційну поведінку, тобто ставлення особистості до змін, її різновид – творчу поведінку тощо [3].

Таким чином, можна зробити висновок, що психологічні параметри особистості, такі, як свідомість, мислення, креативність,

інноваційність, здібності, творчість, мотиви, потреби, когнітивні процеси тощо, істотно сприяють розвитку інноваційного процесу та є запорукою успішної інноваційної діяльності як окремого індивіда, так і суспільства взагалі.

Список літератури

1. Антонова О. Є. Педагогічна креативність у структурі педагогічної обдарованості вчителя // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / О. Є. Антонова // Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти МОНМС України, Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки : у 2 ч. – Київ ; Вінниця, 2011. – Вип. 69. – Ч. 2. – С. 11–17.
2. Карпова Ю. А. Введение в социологию инноватики : учебное пособие. / Ю. А. Карпова. – СПб : Питер, 2004. – 192 с.
3. Моргун О. С. Вплив психологічних аспектів інновацій на процеси реформування системи управління органів внутрішніх справ [Електронний ресурс] / О. С. Моргун. – Режим доступу : <http://pravoznavec.com.ua/period/article/3657/%ce>.
4. Яголковский С. Р. Психология инноваций: подходы, модели, процессы : монография. / С. Р. Яголковский. – Москва, 2010. – 264 с.

Наук. кер. - Ткаченко О. Г.,
*доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри
журналістики та філології*

Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства : матеріали Всеукраїнської наукової конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів, м. Суми, 21-22 квітня 2014 р. / Відп. за вип. О.М. Сушкова. — Суми : СумДУ, 2014. — С. 337-340.